ne tik Onuškio, bet ir kitų šio laikotarpio miestelių istoriją.

The investigation at Turgaus Square

The 2022 field evaluation (11 test pits totalling 11 m^2) in the old market square and the surrounding area in Onuškis (Trakai District, S Lithuania) (Fig. 1) revealed in Test Pits 1–4 and 11, a 0.1–0.2 m thick archaeological layer horizon containing 16th–17th-century finds: a silver Alexander Jagiellon (1495–1506) denar as well as sherds of earthenware vessels and stove tiles (Fig. 2). Test Pit 11, which was excavated in the remains found on the square's NW edge, also yielded foundation fragments from, it is suspected, 16th–17th-century and 19th – early 20th-century structures.

1 pav. XVII–XVIII a. buitinės keramikos šukės. M. Jurgauskaitės nuotr.

Fig. 1. The stratigraphy of Test Pit 11.

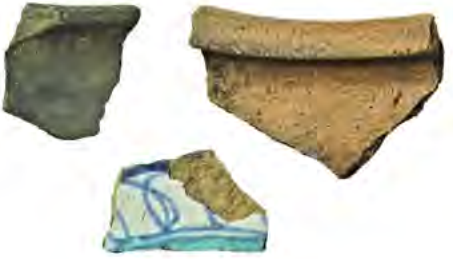

2 pav. Šurfo 11 stratigrafija. M. Jurgauskaitės nuotr.

Fig. 2. Sherds of 17th–18th-century household pottery.

PALANGA

Milda Jurgauskaitė

J. Janonio gatvė

2022 m. Palangoje vyko J. Janonio gatvės rekonstrukcija, kurios metu buvo keičiama gatvės danga, šaligatviai, klotos naujos požeminės komunikacijos senų trasų vietose. Gatvė yra Palangos miesto istorinės dalies (UK 12613) ir senojo miesto vietos (UK 17139) ŠR pakraštyje. Artimiausioje aplinkoje 2018 m. tyrimus vykdė N. Brazdeikis. Jų metu po supustytu smėliu, apytiksliai 1,3 m gylyje, fiksuotas iki supustymo buvęs juodžemis su XVII a. radiniais (*ATL 2018 metais*, 2019, p. 339–341). 2022 m. tyrimų metu iki įžemio ištirta 13 2x1 m dydžio šurfų (26 m^2 plotas) ir žvalgytas 826 m^2 plotas. J. Janonio gatvės dar nėra 1791 m. Palangos plane, vadinasi, ji formavosi tik nuo XIX a.

J. Janonio gatvėje atlikus tyrimus aptikta gana aiški ir tipiška Palangos miestui kultūrinių sluoksnių stratigrafija. Nustatyta, kad po paviršiniais 30–50 cm storio XIX–XX a. sluoksniais yra pustytas smėlis. Pustyto smėlio sluoksnis – 55–90 cm storio. Po juo atidengtas buvęs pirminis žemės paviršius, kurį sudaro 10–20 cm storio juosva žemė. Šurfuose, išskyrus 1–3 ir 6, iš pirminio žemės paviršiaus buvo aptikta XVII–XVIII a. datuojamų buitinės ir statybinės keramikos šukių (1 pav.). Veikiausia tai rodo buvusio užstatymo paplitimą ir išsidėstymą. Pirminis paviršius yra aptinkamas vidutiniškai 0,8–1 m gylyje (2 pav.). Įžemio paviršius aptiktas 0,95–1,9 m gylyje. Žvalgymų metu keičiant senas komunikacijų trasas fiksuoti XX a. suformuoti perkasimai, taip pat įžemis ir virš jo iš

dalies išlikę pustyto smėlio, pilkšvos ir juosvos žemės sluoksniai.

Surinkta 51 vienetas XVII–XIX a. radinių, jie perduoti į PaKM.

J. Janonio Street

The field evaluation (13 1x2 m test pits totalling 26 m^2 and the survey of 826 m^2) on J. Janonio Street in Palanga (W Lithuania) revealed, under the 30–50 cm thick surface layer and the 55–90 cm thick, 19th–20th-century aeolian sand layer, the 10–20 cm thick original surface of the ground (Fig. 1), which contained fine sherds of 17th–18th-century household pottery (51 sherds) (Fig. 2).

Vilius Memgaudis

Vytauto gatvė 110

2022 m. buvo atliekami detalieji tyrimai ir žvalgymai Palangoje, sklype Vytauto g. 110. Tyrimai buvo reikalingi norint šioje vietoje vykdyti administracinės paskirties pastato statybas. Šio sklypo aplinkoje anksčiau tyrimai vykdyti 1982–2020 m., juos atliko J. Genys 1982 m. (*LIIR*, f. 1, b. 1024), R. Kraniauskas 2009 m. (*ATL 2009 metais*, 2010, p. 502), M. Petkus 2012, 2017, 2020 m. (*ATL 2012 metais*, 2013, p. 668; *ATL 2017 metais*, 2018, p. 349–351; *ATL 2020 metais*, 2021, p. 453–455). Iš jų reikėtų išskirti 2020 m. vykdytus žvalgomuosius tyrimus Vytauto g. 110 sklype, juos atliko M. Petkus. Jų metu sklype ištirta 11 šurfų, iš viso 22 m^2 (1 pav.). Nustatyta, kad iki 1 m gylio šurfuose fiksuotas XIX–XX a. sluoksnis, o nuo 1 m gylio – 20–45 cm storio XVI–XVIII a. kultūrinis sluoksnis. 2022 m. pasirenkant tyrimų metodiką buvo vadovautasi 2020 m. atliktų žvalgomųjų tyrimų rezultatais ir pavel-dosauginiais reikalavimais. Žemės judinimo darbų vietose iki 1 m gylio atlikti žvalgymai, o vietose, kuriose gruntas numatytas judinti giliau nei 1 m, – detalieji tyrimai.

1 pav. Situacijos planas tyrimų aplinkoje: 1 – 1982 m. J. Genio tyrimai; 2 – 2009 m. R. Kraniausko tyrimai; 3 – 2012 m. M. Petkaus tyrimai; 4 – 2017 m. M. Petkaus tyrimai; 5 – 2020 m. M. Petkaus tyrimai; 6 – Vytauto g. 110 sklypas; 7 – XX a. plytų grindinys; 8 – XX a. pamatai; 9 – tirtos perkasos; 10 – žvalgymai prieduobėje Jūratės gatvėje; 11 – žvalgymai naujai tiesiamos šiluminės trasos vietoje. V. Memgaudžio brėž.

Fig. 1. A situation plan of the investigations in the vicinity: 1 – Genys' 1982 investigation, 2 – Kraniauskas' 2009 investigation, 3 – Petkus' 2012 investigation, 4 – Petkus' 2017 investigation, 5 – Petkus' 2020 investigation, 6 – the plot at Vytauto St. 110, 7 – the 20th-century brick paving, 8 – the 20th-century foundation, 9 – trenches, 10 – the survey in the access pit on Jūratės Street, 11 – the survey at the site of the new district heating route.